Tjänsteskrivelse - VA-taxa för Lekebergs kommun 2027

Sammanfattning av ärendet

Lekebergs kommun har ett förhållandevis litet VA-kollektiv och därmed har det varit svårt att uppnå en total taxefinansiering. Kostnaderna för drift och underhåll ökar och för att komma tillrätta med bl a inläckage och vattensvinn behöver verksamheten satsa för att på sikt kunna bli effektivare. Taxan föreslås höjas med 16 % på de fasta kostnaderna och 6 % på de rörliga kostnaderna vilket ger en höjning på 10% för en normalvilla.

Ärende

Bakgrund

Lekebergs kommun har ett förhållandevis litet VA-kollektiv och därmed har det varit svårt att uppnå en total taxefinansiering. Detta har gjort att skattekollektivet har behövt skjuta till medel och de senaste åren har den uppgått till 2,5 mnkr. Utöver detta har verksamheten gjort underskott till följd av bland annat inläckage i ledningar och ökade driftkostnader. Arbete pågår med att åtgärda de problem som finns och att göra underhåll och förbättringar där det krävs.

Fjugesta reningsverket är i dåligt skick och kostnaderna för reparationer ökar snabbt. Frågan är om reningsverket ska renoveras eller om det ska byggas ett nytt verk invid det gamla. Oavsett vägval kommer det innebära ökade kostnader.

En positiv kostnadsutveckling är ersättningen för brunnsslammet som tas emot i Fjugesta reningsverk och renas, där det nu finns bättre beräkningsunderlag för att ta ut en mer rättvis avgift av Sydnärkes kommunalförbund och avfallskollektivets slamtaxa. Det arbetet kommer att fortsätta med möjligt ökade intäkter där målet är att brunnsslamshanteringen ska ersättas fullt ut och inte belasta VA-kollektivet.

Under de senaste åren har kollektivet återkommande haft driftkostnader som helt saknat budget och som nu läggs till enligt förslag (under förutsättning att beslut fattas om taxehöjning). Undantaget är det nya abonnentsystemet som tillkommer till 2027 med en årlig kostnad och en obudgeterad uppstartskostnad på 220 tkr.

Ny budgetpost	**Budget tkr**	**Kommentar**
Nytt abonnentsystem	86	86 tkr årligen. Sydnärkes kommunalförbund byter gemensamt abonnentsystem.
Jurister	50	arbeten med avtal utanför verksamhetsområden, tvister kring debitering av abonnenter, regressärenden.
Utredningar (ej projektering)	180	Utredningar för ny VA-taxa, nya verksamhetsområden/vattentjänstplan, nödvatten/avloppsbehov, kapacitetsutredningar mm.
VA-försäkring	192	Försäkring för t ex översvämningar
Fastighetsutredningar, ledningsfilmning, uppströmsarbete	150	för att minska ovidkommande vatten som både är en kostnad att rena och orsaka översvämningar samt uppströmsarbete enligt Revaq*.
Reservkraft reningsverk	50	Bränsle, service mm
Tillsynsavgifter	40	Avgift till Miljö för tillsyn
Råttfällor	127	Ökande problem med skador på ledningsnät och risk för skador i byggnader mm
Serviceplan pumpar	100	Årlig service av pumpar enligt rullande plan

**Revaq är en slamcertifiering och Lekeberg har krav på att arbeta enligt dess krav för allt avloppsvatten som går till Örebro. Arbetsmetoden fyller även en funktion i övriga ledningsnätet där det bl a varit problem med höga halter av vissa farliga ämnen i Fjugesta reningsverk.*

Dessa driftbudgetposter syftar till att på sikt sänka andra kostnader som skadestånd, jurister och inläckage/förbrukningsavgifter spillvatten. De föreslagna tilläggen är satta utifrån en beräknad intäktsökning och oftast lägre än föregående års utfall.

Investeringar för 2027 är till största del ledningsförnyelse i Fjugesta Letstig som Trafikverket planerar att asfaltera om under 2028. Den andra stora delen är projekterings- och uppstartskostnader för Fjugesta avloppsreningsverk.

INVESTERINGSBEHOV VA-VERKSAMHETEN	**period**	**ÅR 2027**
Reinv VA-ledningsnät	**70 år**	**12 000 tkr**
Pumpstationer ombyggnad	**50 år**	**400 tkr**
VA inventarier	**10 år**	**100 tkr**
Avloppsreningsverk	**50 år**	Projektering enl schablon nedan
Byggnad, 45%	***50 år***	***2 700 tkr***
Maskiner, 25%	***15 år***	***1 500 tkr***
El/styr/regler, 15%	***10 år***	***900 tkr***
Markarbeten, 15%	***50 år***	***900 tkr***
Vattentornet	**50 år**	**500 tkr**
Digitala vattenmätare	**30 år**	**1 000 tkr**

Föreslagna förändringar

I taxedokumentet har viss text bytts ut för att göra innehållet tydligare. Anslutningsavgifterna har sammanställts i tabellformat för att göra dem mer lättöverskådliga och anslutningskostnaderna för obebyggda fastigheter har förtydligats. Prislistan har även kompletterats med en avgift vid felaktigt utförd eller felaktigt placerad mätarkonsol.

Den allra största delen av kollektivets kostnader idag är fasta, det är i huvudsak kapitalkostnader, kostnader för personal och driftkostnader för de anläggningar som kollektivet äger. En väldigt liten del är rörliga – det är köpt mängd vatten samt levererad mängd spillvatten till våra avtalskommuner samt en liten variation i kostnader för rening av avloppsvatten i Fjugesta avloppsreningsverk. Idag är huvuddelen av intäkterna från den rörliga delen av taxan, 59% och 41% från den fasta delen av taxan. För att uppmuntra till ett lågt vattenanvändande bör den rörliga delen av taxan vara högre än de faktiska rörliga kostnaderna men en förändring mot ett förhållande där 45% av intäkterna kommer från rörligt pris och 55% kommer från fast pris skulle ge större säkerhet i intäkterna och långtidsprognoser. Därför föreslås de större höjningarna under kommande år att göras på den fasta delen, för att stegvis ändra fördelningen.

Utifrån det föreslås en höjning av taxan med 16% för de fasta avgifterna och 6% av de rörliga avgifterna för att på sikt ta bort skattefinansieringen och uppnå en budget i balans.

Påverkan på kollektivet

Kostnadsutveckling, inkl moms	Årskostnad typhus A 2026	Årskostnad typhus A 2027	Månadskostnad typhus A 2027	Ökning per år	Ökning per månad	Procentuell ökning
Höjning 16 % + 6 %	13 526 kr	14 898 kr	1 242 kr	1 372 kr	114 kr	10%

Lekebergsborna använder i genomsnitt mindre vatten är "Typhus A" så räknat på faktiska siffror med såld mängd vatten så blir ökningen för en normalvilla i Lekeberg 9,4 % och för de större mätare blir det ca 7,7 %.

Slutsats

Till 2027 föreslås en **höjning till 2027 års taxa av de fasta avgifterna med 16 % och de rörliga med 6 %** för att över tid fördela om tyngdpunkten av intäkterna från rörliga till fasta. Det ger en skillnad för typhus A på 10 %.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar förslaget till ny VA-taxa för 2027.

LEKEBERGS KOMMUN

Susanne Jaktlund
Förvaltningschef Samhällsbyggnadsförvaltningen

Adina Lundberg
Teknisk chef